

ЮВІЛЕЇ

ДО ЮВІЛЕЮ ПРОФЕСОРА МИХАЙЛА СЮСЬКА

Михайло Іванович Сюсько – доктор філологічних наук, професор, має звання „Заслужений працівник освіти України”. Упродовж багатьох років він зодував кафедру української мови Ужгородського національного університету.

Народився М.І.Сюсько 29 травня 1937 року в селі Голятині Міжгірського району Закарпатської області. Батьки його – прості трудівники, але вдало зводили кінці з кінцями, щоб прогодувати сім'ю. Батько змушений був виїздити за кордон на заробітки. Працював у Льєжі (Бельгія) на шахті в Іт-Лі, Боснії. У 1948 році ще зовсім молодим помер, не витримавши постійної надрибу. Отож у зовсім юному віці Михайло Іванович уже зазнав непоправних втрат (померли також його брат і сестра в тринадцять і дванадцять років). Мама Михайла Івановича важко працювала в колгоспі. Померла на 68-му році життя.

У рідному селі Михайло Іванович закінчив семирічку, а в 1955 – Міжгірську середню школу. На все життя запам'яталися йому уроки, які проводила вчителька української мови. Можливо, саме тому він обрав фах філолога і вступив на українське відділення філологічного факультету Ужгородського державного університету.

Після аспірантури Михайло Іванович Сюсько пройшов шлях від асистента до професора, працював на філологічному факультеті заступником декана, завідувачем підготовчого відділення (1971-1977), п'ять років (1987-1992) був деканом факультету. З вересня 1993 року до січня 1999 року очолював Спеціалізовану вчену раду Д.15.01.03 із захисту докторських та кандидатських дисертацій з українського мовознавства. З 1992 року завідував кафедрою української мови.

Кандидатську дисертацію на тему „Система іменних частин мови у говорах Закарпатської області” М.І.Сюсько захистив у 1969 році, а докторську „Сучасна українська народна зоонімія (зоонімікон українців району Карпат)” – у червні 1991 року в Новосадському університеті колишньої Югославії. Доцент з 1974 року, професор з 1995 року, а з грудня 1993-го – академік АН Вищої школи України (відділення філології та мистецтвознавства).

Професор з Міжгірщини підготував до друку два лінгвістичні атласи та словник зоонімів українців району Карпат, написав десятки офіційних відгуків на автореферати докторських і кандидатських дисертацій, виступав офіційним опонентом.

На кафедрі української мови М.І.Сюсько координував роботу, пов'язану з експертизою дисертацій, очолював комплексну міжкафедральну наукову тему „Історія української літературної мови та мовознавства на Закарпатті в загальноук-

раїнському контексті”. Водночас він є членом редакції цілого ряду наукових видань, затверджених ВАК України як провідні фахові. Професор М.І.Сюсько є редактором ряду монографічних праць.

Професор М.І.Сюсько плідно працює на ниві підготовки науково-педагогічних кадрів. Під його керівництвом захищено шість кандидатських дисертацій, готуються до захисту ще декілька. Забезпечував наукове керівництво аспіранта з університету ім. М.Бела (Банська Бистриця, Словаччина), а в 1998 році був науковим консультантом докторантки з Мічиганського університету (США), яка працювала тоді в Україні над виконанням теми „Лінгвістична антропологія (на матеріалі східнослов'янських мов)”.

Під його безпосереднім керівництвом за останні роки викладачі кафедри підготували та випустили в світ понад двадцять методичних посібників, у тому числі й з грифом Міністерства освіти і науки. Завдяки особистим зусиллям професора за останні п'ять років захистили кандидатські дисертації вісім здобувачів. Ці кандидати наук працюють не тільки на нашій кафедрі української мови, а також в інших вищих навчальних закладах.

Михайло Іванович Сюсько активно працює як досвідчений, глибокий науковець. Цікавими й змістовними є його публікації „Мовознавчі зацікавлення В.Грендж-Донського” (1999), „Мовний світ О.Духновича: живорозмовна та книжна стихія в творчості письменника” (2001) тощо. Серед найвагоміших праць необхідно назвати „Заїменник у говорах Закарпатської області” (1968), „Взаємовідношення власних і загальних імен (зооніми і апелятиви) в українській мові” (1985), „Статус зооніми в онимічеській системі: ономазіологічний аспект” (1988), „Традиційні й сучасні погляди на природу власного імені” (1994), „Номі-

нативні ресурси в ареалі карпатоукраїнської зоонімії" (1997), „Із карпатської зоонімії: давня традиція" (2000), „Ономастика художнього тексту (на матеріалі творчої спадщини В.Гренджі-Донського)" (2002), „Із народного джерела: карпатоукраїнська зоонімія" (2004) тощо.

А скільки студентів слухали незабутні лекції Михайла Івановича! Складний матеріал він уміє викладати просто й дохідливо – так, що все запам'ятається надовго. І яку б дисципліну не викладав професор – це завжди по-справжньому науково. Михайло Іванович по-батьківськи піклувався про кожного студента. Особливо це стосувалося дітей горян-земляків. Знаючи, як непросто навчатися дітям із гірських районів, він завжди йшов їм назустріч, проводив додаткові консультації, тлумачив незрозуміле. Важко підрахувати, у скількох юних душах запалив Михайло Іванович любов до рідного слова, скільки випускників університету з теплотою згадують його. Вони стали прекрасними педагогами, керівниками різних рівнів, та завжди пам'ятають, якими неперевершено майстерними були лекційні та практичні заняття, які проводив професор Сюсько.

Кафедра української мови нашого університету – один із найстаріших підрозділів, бо існує з 1945 року. Тут склалися сильні наукові традиції, сформувалися наукові школи. Тут працювали відомі вчені. Михайло Іванович, керуючи кафедрою майже півтора десятиліття, доклав титанічних зусиль, щоб примножити започатковані до нього успіхи, щоб сформувати потужний науковий центр, у якому злагоджено працюють наші викладачі – доктори та кандидати філологічних наук. Завдяки неабияким старанням Михайла Івановича на нашій кафедрі всі викладачі, які працюють на постійній основі, мають докторський або кандидатський ступінь. При кафедрі успішно діє аспірантура.

Відзначаючи ювілей професора, хочеться сказати й про те, що він є надзвичайно доброю, щирою людиною. Він завжди доброзичливо ставився до підлеглих. Коли він заходив на кафедру, відразу всім ставало світліше, навіть якщо за вікном згущувалися хмари. У Михайла Івановича є прекрасна риса – завжди робити людям добро, не пам'ятаючи зла. У великому колективі завжди могли виникати якісь проблеми. Михайло Іванович має надзвичайний хист спілкування і переконання у своїй правоті. Він завжди уважно вислухає, довго розмірковує, а тоді приймає рішення – і воно завжди найоптимальніше.

Завжди ми дивувалися його вмінню повернути дискусію у конструктивне русло. На кафедрі працюють різні люди, кожен – особистість, тому вирішити якісь проблеми, напевно, було так непросто. Та наш Михайло Іванович знаходив вихід із будь-якої ситуації.

Традиційними на кафедрі є відзначення пам'ятних подій у житті окремих викладачів, а

також кафедральних свят. Михайло Іванович завжди брав найактивнішу участь у цих заходах. Його напутні слова, його побажання були такими очікуваними, такими влучними, вони додавали наснаги, давали сили для щоденної нашої нелегкої викладацької праці. Завдяки зусиллям М.І.Сюська на кафедрі запанувала добра атмосфера, співпраця викладачів старшого покоління і талановитої молоді. Ми проводили серйозні наукові форуми, куди запрошували відомих учених із усієї України та з-за кордону, а також бурхливі обговорення дисертаційних досліджень. І вже якщо здобувач отримав рекомендацію до захисту з нашої кафедри, то захищатися на будь-якій спеціалізованій раді йому було неважко.... Пригадую хвилювання, з яким готувалася до захисту кандидатської дисертації. Та поруч завжди був мудрий, добрий наставник, мій науковий керівник, у будь-яку хвилину готовий прийти на допомогу, підставити своє плече. Низький Вам уклін, дорогий Михайле Івановичу, за Вашу доброту, чуйність, за підтримку, за кваліфіковану допомогу. Ваші добрі діяння проросли в наших душах щедрими зернами. Вони спонукають нас бути схожими на Вас.

На життєвій стежині Михайла Івановича Сюська багато років супроводжує його дружина – Раїса Василівна. До виходу на пенсію вона працювала старшим викладачем кафедри української літератури. Прекрасна людина, вдумливий педагог, добра дружина, ласкава мама й бабуся. Разом це чудове подружжя виховало двох дітей, мають двох онуків – Оло та Михайлика. Присмнено бачити Михайла Івановича і Раїсу Василівну, коли вони йдуть вулицями старовинного Ужгорода та ледве встигають відповідати на привітання – скільки ж то добра зроблено людям!

Своєю працьовитістю, своїм ставленням до людей М.І.Сюсько став прикладом не тільки молодим колегам, а й власним дітям. І ось уже дочка Ярослава, закінчивши університет, працює на кафедрі журналістики, успішно займається науковою роботою. А нещодавно її кандидатська дисертація була рекомендована до захисту. Це означає, що династія Сюськів-філологів продовжується, а справа, розпочата главою славної родини, в надійних руках.

Усе, чого вдалося досягнути Михайлові Івановичу в житті, давалося непросто. Тільки завдяки світлому розуму, наполегливості він здобув багато перемог. От і на схилі літ довелося пережити непрості випробування долі. Але тепер уже ми, його учні, намагалися підставити плече своєму наставникові. Він гордо і з честю вийшов із надзвичайно складної ситуації. Шкода лише, що не працює уже на нашій кафедрі, що не чути його звучного голосу в наших лекційних аудиторіях... А його незабутні, змістовні лекції з великою увагою та задоволенням слухають сьогодні студенти інших закарпатських вищих навчальних закладів.

За свою багаторічну плідну трудову діяльність Михайло Іванович Сюсько неодноразово був нагороджений різними відзнаками. У червні 2000 року йому присвоєне звання „Заслужений працівник освіти України”, в грудні 2002 року нагороджений знаком „Відмінник освіти України”, а

з жовтня 2005 року він – заслужений професор Ужгородського національного університету.

Вітаючи ювіляра, колеги з кафедри української мови бажають йому міцного здоров'я, творчого довголіття, радості від дітей та онуків. Ми пам'ятаємо Вашу мудру науку, дорогий Учителю! З роси й води Вам, шановний Михайле Івановичу!

Наталія Венжинович,
доцент кафедри української літератури УжНУ,
кандидат філологічних наук

ВОЛОДИМИР РІЗУН – ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР УЖГОРОДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Ім'я Володимира Різуну добре відоме у галузі українського журналістичного мистецтва та масової комунікації. Він – голова науково-методичної комісії з журналістики при Міністерстві освіти і науки України. У жовтні минулого року на урочистому засіданні вченої ради філологічного факультету, присвяченому святкуванню 61-ї річниці від створення Ужгородського університету та нашого факультету, директору Інституту журналістики Київського національного університету професору Володимирі Різуну було вручено Диплом Почесного доктора нашого вишу. У такий спосіб університет визнав заслуги професора В.Різуну у сприянні створенню в Ужгородському університеті відділення журналістики. Студенти-журналісти нашого університету, вітаючи гостя з такою нагородою, жартівливо зазначили:

Підкорювач він просторів медійних,
Творець натхненних виступів радійних,
Прямий ефір – і слухають усі
Сьогодні «Промінь», завтра – «Бі-Бі-Сі».
В освіті пан професор – не аматор,
Фонтан ідей, і лідер-реформатор,
Директор Інституту – а відтак
Об'їздив світ й вітає наш філфак!
Ви піонер Болонської системи,
Підсолодіть нам найгіркішу тему,
Не відмовляйте у такий момент –
Візьміть нас всіх у свій експеримент!

Професор В.В.Різун справді є реформатором у галузі журналістики і видавничої діяльності. У науково-педагогічній сфері вчений активно займається проблемами розвитку й формування професійної мовної особистості, готує професійних мовців – журналістів, редакторів, є одним із провідних фахівців у науці про текст, літературне редагування. Він автор першого в Україні підручника з літературного редагування для журналістів.

Володимир Різун народився 12 лютого 1957 року в селі Бахмачі Чернігівської області в родині залізничника Володимира Арсентійовича та Катерини Микитівни. З тринадцяти років активно друкувався в районній та обласній пресі Чернігівщини. У 1974 році Володимир Різун закінчив Бахмацьку середню школу з золотою медаллю і

того ж року вступив до Київського університету ім. Тараса Шевченка на українське відділення філологічного факультету.

Уже під час навчання в університеті В.В.Різун займався науковою роботою, відвідував літературну студію імені М.Рильського, спеціалізувався з критики художнього перекладу у професора В.В.Коптілова. У цей же період, навчаючись на денній формі, за сумісництвом працював старшим лаборантом Інституту мовознавства АН УРСР, а згодом учителем однієї із шкіл Києва.

Після закінчення університету згідно із направленням працював викладачем кафедри української мови Кіровоградського педагогічного інституту, а відтак викладачем Київського міського педучилища № 1.

Із 1984 року Володимир Різун пов'язав своє життя тоді ще з факультетом журналістики Київського університету ім. Тараса Шевченка. У 1988 році В.Різун захистив кандидатську дисертацію «Визначення теми тексту: проблема редакторського аналізу», а в 1996 – докторську «Моделювання і технологія редакторських систем». В Київському університеті він пройшов шлях від асистента до професора кафедри стилістики і редагування. Згодом науковець очолив кафедру журналістської майстерності і видавничої справи. Сьогодні професор В.Різун завідує кафедрою теорії масової комунікації.